

Rapport arkeologisk registrering 2023

Oterholtvegen 2

Saksnummer 23/22148 og
24/04747

Midt-Telemark kommune

Gnr./Bnr. 53/38

Rapportansvarlig:

Frode Svendsen

Tiltakshaver:	Kjetil Halleland, Petter Mathisen
Adresse:	
Fakturaadresse:	Postboks 80 Skøyen, 0212 Oslo

Registrering utført dato:	24.10.2023	Ved:	Frode Svendsen
Rapport utført dato:	18.12.2023 og 26.1.2024	Ved:	Frode Svendsen

Undersøkelsestype(r):	Overflateregistrering		
	Prøvestikking		
	Maskinell sjakting	X	
	Georadarundersøkelse (GPR)		
	Maskinell utsjekk av data fra GPR		
	Metallsøk		
	Overvåkning		

Resultater:	Kulturminnetype	Askeladden-ID	Kjent fra før / Nyregistrert
Automatisk fredete kulturminner:			
Nyere tids/andre kulturminner (ikke fredet):			
Naturvitenskapelige prøver sendt til analyse:			
Faglige konklusjoner:	Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner i planområdet. Det er heller ikke registrert nyere tids kulturminner i planområdet.		

Antall timeverk:	12
Merknader:	

Forsidebilde: Planområdet. Tatt mot SØ.

Innhold

1. Bakgrunn og sammendrag	3
1.1. Sakens bakgrunn	3
1.2. Sammendrag	3
2. Tidsrom og bemanning	3
3. Området	4
3.1. Terrenget.....	5
3.2. Tidligere registrerte kulturminner	5
4. Metodebeskrivelse	7
4.1. Maskinell sjakting.....	7
4.2. Innmåling og dokumentasjon	7
4.3. Datering.....	7
4.3.1. Typologisk datering	8
5. Undersøkelsen	9
5.1. Gjennomføring.....	9
5.1.1. Maskinell sjakting	9
6. Konklusjon	11
7. Vedlegg	12
7.1. Figurliste.....	12

1. Bakgrunn og sammendrag

1.1. Sakens bakgrunn

I forbindelse med reguleringsplan for Oterholtvegen 2, gnr./bnr. 53/38 i Midt-Telemark kommune, gjennomførte Vestfold og Telemark fylkeskommune en arkeologisk registrering i planområdet 24.10.2023.

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for videre boligutvikling av Oterholtvegen 2, med konsentrerte boliger i småhus og tilhørende infrastruktur.

1.2. Sammendrag

Den arkeologiske registreringen ble gjennomført ved maskinell sjakting.

Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner i planområdet. Det er heller ikke registrert nyere tids kulturminner i planområdet.

2. Tidsrom og bemanning

Undersøkelsen var budsjettert til 38 timer, fordelt på forarbeid, feltarbeid og etterarbeid. Registreringen ble utført av arkeolog Frode Svendsen 24.10. 2023. Etterarbeidet ble hovedsakelig utført 18.12 2023. Rapporten ble ferdigstilt 26.1. 2024. Totalt ble det brukt 12 timeverk.

Gravearbeidet ble utført av Kåsa maskin ved maskinfører Bjørn Arne Sandstå. Maskinen var på 15 tonn. Skuffbredde 120 cm.

3. Området

Planområdet ligger i Oterholtvegen 2 i Midt-Telemark kommune, ca. en halv kilometer nordvest for Bø sentrum. Planområdet ligger på gnr./bnr. 53/38.

Figur 1. Planområdets plassering like nordvest for Bø sentrum.

3.1. Terrenget

Terrenget i planområdet er tilnærmet flatt. Planområdet består av en boligtomt med tilhørende eldre bolig, uthus/låve, hage og en større biloppstillingsplass. Området der det i dag er parkeringsplass er tidligere gravd opp med tanke på vann og avløp.

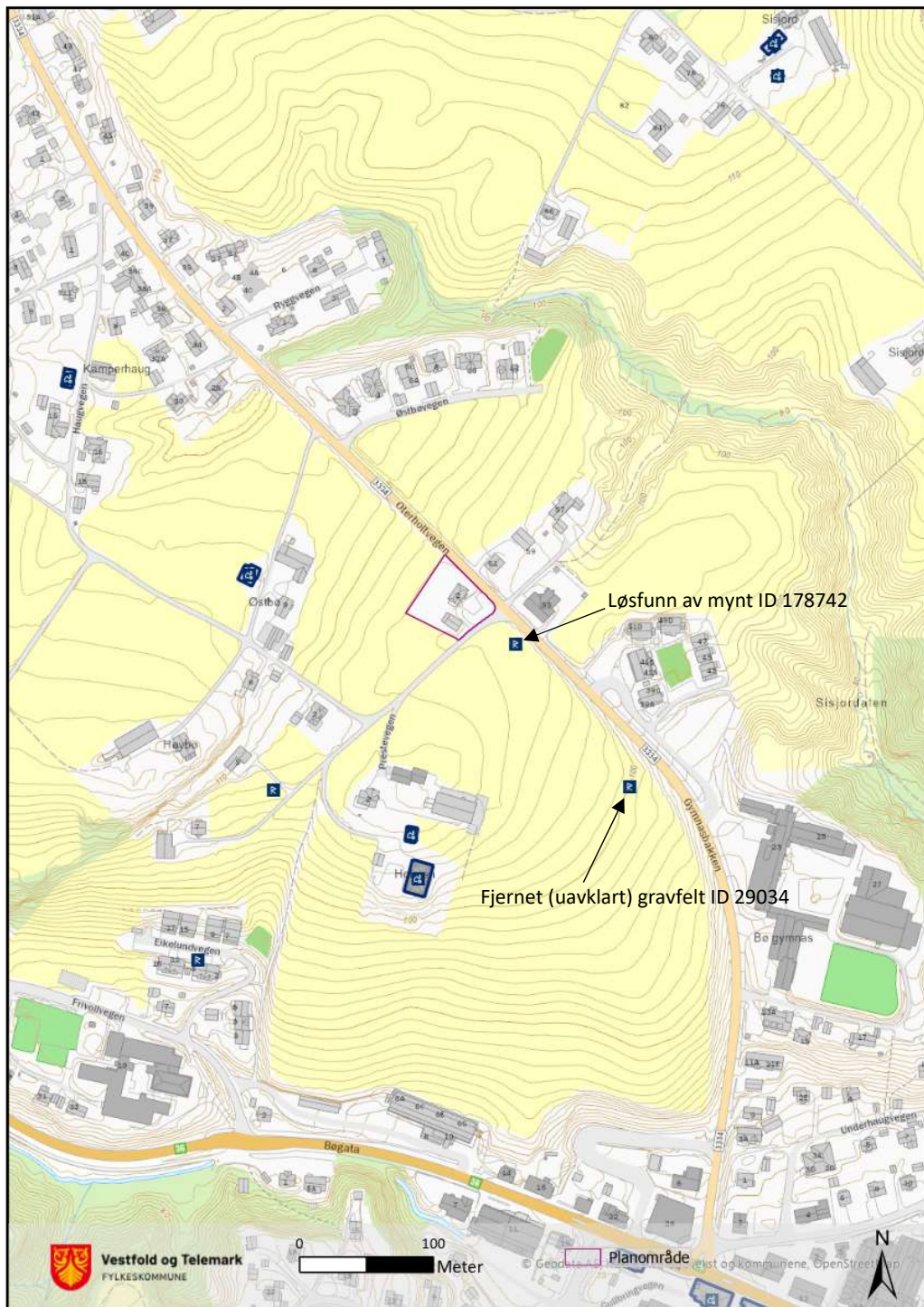
Figur 2. Venstre: Bolig og hagen. Høyre: Gårdsplassen med biloppstillingsplass, uthus/låve og bolig. Tatt mot henholdsvis S og SV.

3.2. Tidligere registrerte kulturminner

Det er ikke tidligere registrert kulturminner i planområdet.

Like ved planområdet, drøye 30 meter mot sørøst, er det med metallsøk gjort et løsfunn av en sølvmynt (ID 178742). Ytterligere litt lenger sørøst har det ligget et gravfelt (ID 29034) bestående av to gravhauger, men disse er fjernet for lenge siden. Området rundt Bø er ellers rikt på kulturminner av ulik type og alder, hvorav mange som er automatisk fredet. Av slike er det blant annet registrert en rekke gravminner, kokegroper og bosetningsspor fra bronse- og jernalder.

Lokaliseringen til de kjente kulturminnene vises i figuren under. For ytterligere informasjon om kulturminner i nærområdet, se www.kulturminnesok.no.

Figur 3. Tidligere registrerte kulturminner rundt planområdet.

4. Metodebeskrivelse

Registreringen ble utført ved hjelp av følgende metoder:

4.1. Maskinell sjakting

I dyrket mark vil spor etter forhistorisk bosetning og graver ofte være bevart i undergrunnen under matjordlaget. Maskinell sjakting innebærer derfor at matjordlaget fjernes med gravemaskin slik at undergrunnen avdekkes. Vanligvis graves det 3–4 m brede sjakter, typisk med en avstand på 10–20 meter.

Spor etter tidligere aktivitet vil avtegne seg som fyllskifter, det vil si nedgravninger som er fylt med masse som skiller seg fra den naturlige undergrunnen. De vanligste funngruppene er bosetningsspor fra jernalder og bronsealder, som f.eks. stolpehull og vegg-grøfter etter huskonstruksjoner, ulike typer nedgravninger som graver, kokegroper og ildsteder, ardspor etter tidlig pløying, eller rester av kulturlag. Det blir også ofte funnet gjenstander, som f.eks. keramikkskår fra ødelagte kar.

Hvis det er usikkerhet om tolkningen av et fyllskifte, kan det graves et snitt gjennom den slik at det er mulig å studere nedgravningens profil. På denne måten er det enklere å se om fyllskiftet er spor etter en nedgravning til en stolpe, en kokegrop eller rett og slett etter en rot som er dratt opp.

4.2. Innmåling og dokumentasjon

Innmåling ble gjort med Trimble antenne (CPOS) og ArcGis Fieldmaps. Det ble ikke tatt kullprøver.

4.3. Datering

Det finnes ulike metoder for å aldersbestemme et kulturminne: typologisk datering, C14-datering og strandlinjedatering. Alderen bestemmes gjerne til en hovedperiode med underperiode. Tabellen under viser periodeinndelingen vi bruker i Øst-Norge. Dateringsmetoder som er relevante for denne undersøkelsen forklares nærmere etter tabellen.

Tabell 1. Periodeinndeling i Øst-Norge, basert på oversikt etter Reitan og Persson (red.) 2014¹.

Hovedperiode	Underperiode	Fase / forkortelse	Årstall (kalibrert alder)
Mesolitikum (eldre steinalder)	Tidligmesolitikum	Fase 1 / Fosnafasen	9500–8300 f.Kr.
	Mellommesolitikum	Fase 2 / Tørkopfasen	8300–6350 f.Kr.
	Senmesolitikum	Fase 3 / Nøstvedtfasen	6350–4650 f.Kr.
		Fase 4 / Kjeøyfasen	4650–3800 f.Kr.
Neolitikum (yngre steinalder)	Tidligneolitikum	TN	3800–3300 f.Kr.
	Mellomneolitikum A	MNA	3300–2700 f.Kr.
	Mellomneolitikum B	MNB	2700–2300 f.Kr.
	Senneolitikum	SN	2300–1700 f.Kr.
Bronsealder	Eldre bronsealder	EBA	1700–1100 f.Kr.

¹ Reitan og Persson (red.) 2014: *Vestfoldbaneprosjektet. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med ny jernbane mellom Larvik og Porsgrunn. Bind 2. Seinmesolittiske, neolittiske og yngre lokaliteter i Vestfold og Telemark*, side 14. Portal forlag og Kulturhistorisk Museum, Arkeologisk seksjon.

	Yngre bronsealder	YBA	1100–500 f.Kr.
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	FRJA	500 f.Kr–Kr.f.
	Romertid	RT	Kr.f.–400 e.Kr.
	Folkevandringstid	FVT	400–550 e.Kr.
Yngre jernalder	Merovingertid	MT	550–800 e.Kr.
	Vikingtid	VT	800–1030 e.Kr.
Middelalder	-	MA	1030–1537 e.Kr.

4.3.1. Typologisk datering

Typologi er, innenfor arkeologien, en metode for relativ datering av arkeologiske funn. Metoden går ut på å ordne funn i rekkefølge basert på materiale, form eller andre attributter. Denne måten å datere gjenstander på er basert på prinsippet om at gjenstander fra en gitt periode på et gitt sted har gjenkjennelige og bestemte attributter; at de er typiske for kulturen eller samfunnet som produserte dem. Et annet viktig prinsipp er at stilarter forandrer seg gradvis over tid. Dette vil si at gjenstander som er produsert samtidig vil være like, mens gjenstander som er produsert med mange århundrers mellomrom vil være ulike. Slik kan man sortere funn etter hvor like de er, og på denne måten bygge opp en relativ kronologi for et område.

5. Undersøkelsen

5.1. Gjennomføring

Med bakgrunn i områdets landskap og topografi, samt kjente kulturminner i nærområdet (jfr. kapittel 3.2), var det vurdert å være potensial for automatisk fredete kulturminner i planområdet; i dette tilfellet kulturminner i dyrka mark som for eksempel bosetningsspor og graver fra bronse- og jernalder. Det var dermed behov for maskinell sjakting.

5.1.1. Maskinell sjakting

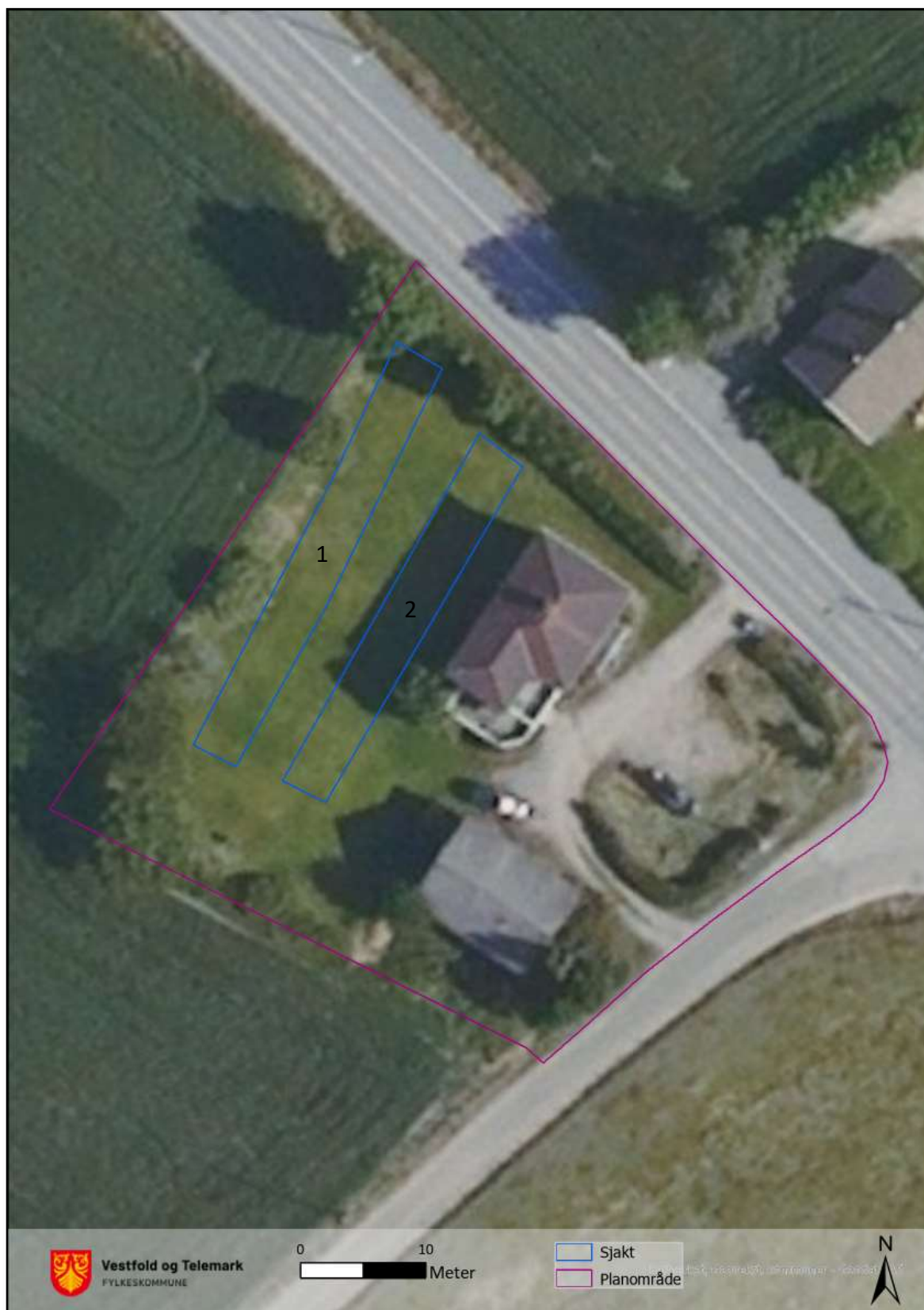
Det ble gravd to sjakter i hagen på eiendommen. Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

En meget stor andel av det sjaktbare arealet innenfor planområdet ble avdekket. Resten av planområdet består av bolighus, uthus og en større biloppstillingsplass. Store deler av biloppstillingsplassen er tidligere gravd opp med tanke på vann og avløp.

Figur 4. Sjakt 1. Tatt mot S-SV.

Generell sjaktbeskrivelse: Matjordslaget var 40-60 cm tykt med en undergrunn bestående av grå eller gråbrun kompakt leire. Matjordslaget ble gradvis noe skinnere mot sør i begge sjakter. I begge sjakter var det noen moderne forstyrrelser i form av drengrofter, men også moderne søppelgroper eller kraftig omrotede områder med med spiker, tegl, kull med mer. Særlig sjakt 2, nærmest huset, var preget av en del forstyrrelser og inngrep. Utenom disse partiene var undergrunnen intakt.

Figur 5. Planområdet med oversikt over sjakter.

6. Konklusjon

Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner i planområdet. Det er heller ikke registrert nyere tids kulturminner i planområdet.

7. Vedlegg

7.1. Figurliste

Figur 1. Planområdets plassering like nordvest for Bø sentrum.....	4
Figur 2. Venstre: Bolig og hagen. Høyre: Gårdsplassen med biloppstillingsplass, uthus/låve og bolig. Tatt mot henholdsvis S og SV.	5
Figur 3. Tidligere registrerte kulturminner rundt planområdet.	6
Figur 4. Sjøkt 1. Tatt mot S-SV.	9
Figur 5. Planområdet med oversikt over sjakter.....	10

Telemark
FYLKESKOMMUNE

telemarkfylke.no

Postadresse:

Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:

Torggata 18
3717 Skien

Tlf. 35 91 70 00
post@telemarkfylke.no